

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ ร้านแม่หงษ์ ห้วยหิน
๑๓-๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ ร้านแม่נגนุช หัวหิน ๑๓-๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันที่ ๑๓-๑๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑ ท่านอาจารย์ สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ประธานกรรมการมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา และวิทยากร อาจารย์ธิดารัตน์ หอมจันทร์ ได้รับเชิญจากคุณขจีรัตน์ แก้วทานัง สมาชิกชมรมบ้านธัมมะ ลำดับที่ ๑๖๕๘ เพื่อไปพักผ่อนและสนทนาธรรม ที่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การมาพักผ่อนและสนทนาธรรมของท่านอาจารย์ในครั้งนี้ คุณขจีรัตน์ หรือ (คุณตุ๋) ได้รับความกรุณาจากพี่ปี (ดร.ปรีดา โกมลกิติ) และ พี่จุ (คุณกุสุมา โกมลกิติ) สมาชิกชมรมบ้านธัมมะ ลำดับที่ ๗๖ ให้ใช้บ้านพักตากอากาศที่ เดอะรอยัล พรินเซส คอนโดมิเนียม หัวหิน เป็นสถานที่พักผ่อนและสนทนาธรรมสำหรับท่านอาจารย์และคณะฯ โดยในวันที่ ๑๓ ซึ่งเป็นวันแรกของการเดินทางไป คุณตุ๋ (ขจีรัตน์) ได้จัดเตรียมอาหารกลางวันไว้ต้อนรับท่านอาจารย์และสหายธรรมที่ร้านแม่ณงนุช ร้านข้าวเหนียวมะม่วงชื่อดังของหัวหินซึ่งเปิดมานานกว่าเจ็ดสิบปีแล้ว ตั้งอยู่ตรงข้ามกับตลาดฉัตรไชย ซึ่ง

เป็นร้านของคุณตุ๋เอง นอกจากจะมีชื่อเสียงในเรื่องของข้าวเหนียวมะม่วงแล้ว ยังมีขนมเทียนสวยแสนอร่อยที่ใคร ๆ รู้จักเป็นอย่างดี ลูกสาวคนกลางของข้าพเจ้าที่ทำงานอยู่กับการบินไทยสุวรรณภูมิเคยนำไปให้พี่ ๆ เพื่อน ๆ ที่ทำงานรับประทาน เธอกลับมารายงานว่า พี่ ๆ ที่ทำงานถามว่าขนมเทียนจาก ร้านแม่ณงนุช หัวหิน ใช่มั้ย? แสดงว่าเป็นขนมเทียนที่โด่งดังจริง ๆ (ไม่ได้โม้) ทั้งยังทราบอีกว่า ในเทศกาลตรุษจีน สารทจีน ต่าง ๆ คุณตุ๋รับคำสั่งซื้อจากลูกค้าไม่หวาดไม่เหว ทั้งที่นำไปขายต่อและรับประทานเอง เคยเห็นคุณตุ๋ลง

ภาพในไอจี มีกล่องกระดาษสำหรับบรรจุขนมเทียนขนาดต่าง ๆ กองเป็นภูเขาเลากาเลยทีเดียว

เมื่อไปถึง ก็ได้เห็นภาพของการจัดเตรียมโต๊ะอาหารไว้อย่างเรียบร้อยสวยงาม และเมื่อเดินเข้าไปสำรวจในครัว ก็พบว่าคุณตุ๋กำลังข้มก้มเขม้นกับการทำอาหารต้อนรับท่านอาจารย์ และพวกเรา ด้วยฝีมือของคุณตุ๋เอง ซึ่งคุณตุ๋เล่าว่า ได้ฝึกทำอาหารจานพิเศษมาก่อนล่วงหน้าคือไข่เจียวปูสูตรเจ้าไฟ (ประตู่ผี) ไข่เจียวปูเลื่องชื่อที่ได้รับมิชลินสตาร์ เมื่อไม่นานมานี้ ซึ่งคุณตุ๋จัดเต็มใส่เนื้อปูก้อนโตสดใหม่เนื้อใสแจ๋วแบบไม่อั้นเลยทีเดียว

อาหารจานอื่น ๆ ก็มี ออส่วนหอยนางรม ซึ่งคุณตุ๋นจัดหนักเช่นกัน คัดแต่หอยนางรมสดตัวโต ๆ มาปรุงแบบที่ว่าหอยเรียงตัวเต็มจาน มีปลาเก๋าสด ๆ ตัวโตหนึ่งซีอิ๊ว ยำมะม่วงสูตรโบราณที่ไม่เคยรับประทานที่ไหนมาก่อน อร่อยมากครับ ชมนกันทุกคน เฉพาะอย่างยิ่งท่านอาจารย์ นอกจากนั้นก็มีแกงคั่วสับปะรดใส่กุ้งสด ที่คุณแม่ของคุณแฉั่วปรุงให้คุณแฉั่วนำมาร่วมเจริญกุศลกับคุณตุ๋นด้วย เหตุที่กล่าวถึงเรื่องอาหารบันทึกไว้ในกระทู้ในแต่ละครั้งอยู่บ่อย ๆ ก็เพราะรู้สึกอนุโมทนาในกุศลศรัทธาและกุศลเจตนาของท่านเจ้าภาพ ทั้งเป็นการแสดงให้เห็นว่า นอกจากที่

ท่านเจ้าภาพจะให้ความเป็นมิตรอย่างยิ่งแก่ผู้ที่เข้าร่วมในการสนทนาธรรม ด้วยการให้ธรรมทานอันเป็นเลิศที่สุดแล้ว ยังมีกุศลเจตนาที่จะจัดหาอาหารอย่างดีที่สุด มาไว้คอยต้อนรับทุก ๆ ท่านด้วยความตั้งใจยิ่ง แสดงให้เห็นถึงความพร้อมของทาน ที่บางบุคคลสละ ละได้ยาก (มากน้อย ตามกำลัง) ซึ่งควรที่จะได้บันทึกไว้ เพื่อเป็นเหตุให้ทั้งท่านผู้ให้และท่านผู้รับ ได้ระลึกในกุศลเจตนาอัน ทั้งเป็นเหตุให้ผู้ที่ได้พบเห็น ได้ร่วมอนุโมทนาด้วย ตามการสะสม

การที่ข้าพเจ้าและภรรยาได้มีโอกาสเข้าร่วมฟังการสนทนาธรรมในคราวนี้ นอกจากจะได้รับความรู้จากคุณตุ๋นแล้ว ยังได้รับความอนุเคราะห์

จากคุณแอ้ว (นภา จันทรางศุ) ให้เข้าพักที่บ้านพักตากอากาศของคุณแอ้วที่ชะอำ พร้อมกับคุณเอ๋ สุภัทรา ใจชาญสุขกิจ และสามี พลตำรวจตรี ปรัชญ์ชัย ใจชาญสุขกิจ และหลานอีกสองคน ซึ่งเป็นเด็กที่น่ารักมาก แสดงถึงความเอาใจใส่อย่างดียิ่งจากคุณปู่และคุณย่า ทำให้ผู้ที่ได้พบเห็นชื่นชมเอ็นดูมาก เฉพาะอย่างยิ่งท่านอาจารย์ที่มีเมตตาหลานทั้งสองมากครับ

อีกอย่างที่จะลืมกล่าวไม่ได้ก็คือ คุณผู้สั่งทำเสื้อยืดให้ลูกน้องทั้งหมดในร้านที่มาคอยต้อนรับขึ้นเป็นพิเศษ โดยมีข้อความ "ภิกษุในธรรมวินัย ไม่รับและไม่ยินดี ในเงินและทอง" ซึ่งเป็นการช่วยกันเผยแพร่ความเข้าใจที่ถูกต้องในพระธรรมวินัยให้แพร่หลายกว้างขวางออกไป กราบอนุโมทนาในกุศลเจตนา นะครับ

การกราบเรียนเชิญท่านอาจารย์มาพักผ่อนและสนทนาธรรมที่หัวหิน นอกจากคุณผู้มีกุศลศรัทธาและกุศลเจตนาที่จะให้ท่านอาจารย์ได้พักผ่อนสบาย ๆ และให้พวกเรามีโอกาสได้สนทนาธรรมกับท่านอาจารย์

เป็นการส่วนตัวแล้ว คุณผู้ยังปรารถนาที่จะเกื้อกูลให้ลูกชายสุดที่รักคนเดียวของคุณผู้ซึ่งมีความสนใจในพระศาสนา ได้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง ตรงตามหนทางที่ถูกต้อง ตรงกับความจริงที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้และมีพระมหากรุณาแสดงหนทางไว้ในพระไตรปิฎก ซึ่งทั้งหมดเป็นพระปัญญา เป็นคำที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสกับพระอรหันต์ทั้งหลายในอดีต

พระไตรปิฎกจึงไม่ใช่หนังสือธรรมดา ๆ ที่ใคร ๆ อ่านแล้ว จะเข้าใจได้ง่าย คำที่ดูธรรมดาแต่มีความละเอียดลึกซึ้งอย่างยิ่ง ผู้ที่ไม่ศึกษาย่อมไม่มีทางที่จะเข้าใจในอรรถอันลึกซึ้งนั้นได้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้รู้ ที่มีความเข้าใจและสามารถชี้แนะถ่ายทอดให้เราเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องได้ ด้วยความตรง ด้วยความจริงใจ โดยปราศจากความหวังในลาภสักการะและชื่อเสียงในสมัยนี้ หากท่านทราบและเข้าใจพระธรรมถูกต้อง ย่อมจะเป็นผู้ที่รู้เองว่ามีหรือไม่ มากหรือน้อยประการใด

พี่จี๊ดบรรณาธิการด้วยตัวเอง เข้ากราบ
ท่านอาจารย์และร่วมรับประทานอาหารด้วย

เพราะเหตุว่า ความเข้าใจธรรมะที่ทรงแสดงใน
หนทางที่ถูกต้อง ย่อมจะเป็นประโยชน์และสำคัญ
อย่างยิ่งแก่บุคคลนั่นเอง หาใช่ใครอื่นไม่ หากเป็นผู้
ไม่พิจารณา ไตรตรองโดยละเอียด ไม่ใคร่ครวญให้ดี
ในเหตุและผล ย่อมจะเป็นผู้ที่ถูกโลภะ ความติดข้อง
ต้องการ ซึ่งทรงแสดงว่าเป็นเพื่อนสนิท (เป็นนาย
ช่างผู้สร้างเรือน) ที่คอยชักนำไปสู่หนทางอื่น ซึ่งเป็น
หนทางของความติดข้องต้องการ ไม่ใช่หนทางที่พระ
อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้และทรงแสดง ซึ่งเป็น
"หนทางแห่งการละ" ตั้งแต่เริ่มต้น ไปจนถึงที่สุด!!
ไม่ใช่หนทางของ การได้ การมี และการเป็น เพราะ
ความจริงจากการตรัสรู้ ทั้งหมดเป็นธรรมะ ไม่ใช่
เรา!! อันดับแรกของการละ คือ การละความเห็นผิด
ว่ามีตัวตน มีสัตว์ มีบุคคล ด้วยปัญญา ความเข้าใจที่

ถูกต้อง จากการฟังและเข้าใจขั้นทีละเล็กทีละน้อยตามลำดับขั้น จนกว่าจะถึง “การประจักษ์แจ้ง” ความจริง ตรงตามที่ได้ฟัง ในวันหนึ่ง

ประการหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึง "หนทางของการละที่ถูกต้อง" คือ เมื่อเริ่มศึกษาและเริ่มเข้าใจธรรมะที่ทรงแสดง "ความเข้าใจ" ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นก็ "ละความไม่เข้าใจ" แล้ว เพราะขณะที่ความเข้าใจเกิด ความไม่เข้าใจ (อวิชชา) ก็เกิดไม่ได้ แต่หากในวันหนึ่ง ๆ ไม่มีการฟังธรรมะ ไม่มีความเข้าใจธรรมะเลย ตลอดทั้งวันของผู้นั้นย่อมเป็นไปกับความไม่รู้และความติดข้องประการต่าง ๆ ล้วนแต่เป็นขณะของอกุศลไปโดยตลอดทั้งวันเพราะความไม่รู้ นี่เป็นความละเอียดลึกซึ้งของธรรมะ ที่เมื่อได้ฟัง ได้ศึกษา บ่อย ๆ เนือง ๆ ไม่ขาดการฟัง ความเข้าใจที่สะสมไป ทีละเล็กทีละน้อยนั้น จะเริ่มปรากฏผล

ให้เห็นโดยความเป็นอนัตตา ไม่ใช่ด้วยความอยากรู้ ไม่ใช่ด้วยการไปกำหนด จดจ้อง ต้องการ แต่เป็นผู้ที่ฟังและเข้าใจแล้ว ๆ เล่า ๆ ด้วยความอดทน ด้วยความเพียร ปัญญาความเข้าใจที่เกิดขึ้นสะสมจนมีกำลังขึ้น วันหนึ่ง จะเป็นผู้ที่เริ่มรู้ได้ถึงคำที่ท่านกล่าวว่า ธรรมะที่ตรัสรู้และทรงแสดงนี้ ละเอียด ลึกซึ้ง ยากแก่การเข้าใจจริง ๆ ดังคำกล่าวที่ว่า ยิ่งเข้าใจธรรมะ ยิ่งรู้ว่าที่ยังไม่เข้าใจนั้นมีอีกมาก เปรียบเหมือนมหาสมุทรที่ลาดลึกลงไปโดยลำดับ ซึ่งก็ตรงกันข้ามกับคำของผู้ที่ไม่รู้ไม่เข้าใจ ที่คิดว่าพระธรรมที่ทรงแสดงนั้นง่าย ซึ่งเป็นการประมาทในพระปัญญาคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอย่างยิ่ง ไม่มีทางที่จะเข้าใจความจริงที่มีอยู่จริง ๆ ในขณะนี้ อันจะนำไปสู่ความสิ้นทุกข์ได้ เพราะเหตุว่า หากพระธรรมที่ทรงแสดงนั้น สามารถรู้และเข้าใจได้โดยง่าย ความเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะมีความสำคัญอะไร เพราะทรงแสดงธรรมที่ใคร ๆ ก็สามารถรู้และเข้าใจได้โดยง่าย แต่ความจริงหาเป็นเช่นนั้นไม่ ผู้ที่ศึกษาโดยเฉิน อาจคิดว่า ในสมัยพุทธกาล บุคคลต่าง ๆ ในพระสูตร เพียงฟังคำไม่กี่คำก็สามารถถึงความ เป็นพระอริยบุคคลได้ หากว่า ท่านทั้งหลายเหล่านั้น ท่านสะสมการฟังและเข้าใจธรรมะในอดีตอนันตชาติมาแล้วนับชาติไม่ถ้วน เหมือนกับเราทั้งหลายที่มีโอกาสพบและฟังเพื่อสะสมความเข้าใจในพระธรรมอยู่ในขณะนี้ ข้อสำคัญที่สุด คือ

The Royal Princess
Condominium หัวหิน มองเห็น
เขาตะเกียบอยู่ไกล ๆ

ต้องเป็นความเข้าใจพระธรรมในหนทางที่ถูกต้องตรงตามที่ได้
ทรงแสดงไว้เท่านั้น หาไม่แล้ว หากหลงไปในหนทางที่ผิด
มิจฉาทิฎฐิ ย่อมเป็นอันตรายอย่างยิ่งแก่สังสารวัฏของบุคคล
นั่นเอง เพราะจะไม่สามารถพบกับหนทางที่จะออกจากทุกข์ใน
สังสารวัฏได้ ทรงแสดงถึงที่สุดของความเห็นผิดที่สะสมจนมี
กำลังนั้นว่า ทำให้จมดิ่ง ปักแน่นเป็นตอในวัฏฏะ วนเวียนอยู่กับ
สุขและทุกข์แล้ว ๆ เล่า ๆ ออกไปไม่ได้เลยในที่สุด แม้จะรู้ว่าน่า
สงสาร แต่ก็ไม่มีใครเอาปัญญาความเข้าใจที่ถูกต้องในหนทางไป
ใส่ หรือไปให้แก่ใครได้ นอกจากความเข้าใจ (คือปัญญา) ของผู้
นั่นเอง ที่จะเกิดขึ้นจากการฟัง ใส่ใจ และพิจารณาไตร่ตรองโดย
แยกกาย ด้วยตนเอง

ท่านอาจารย์ :

จริงๆ แล้ว ฟังที่ไหนก็ได้ยิน เพราะว่าเราสนทนากันเพื่อที่จะ
เข้าใจ ที่สำคัญที่สุด ไม่ว่าจะฟังอะไรทั้งหมด ไม่ต้องไปคิดว่าทำไม
เราต้องซักถาม เรื่องนี้ คำนั่น เพราะเหตุว่า ต้องเข้าใจ ถ้าเราฟัง
ผ่านหูแล้วเกรงใจบ้างอะไรบ้าง คิดว่าจะเสียเวลาคนอื่น คือ
ประโยชน์ไม่ได้กับใครเลย เพราะว่า ไม่ใช่ความเข้าใจจริงๆ

เพราะฉะนั้น แต่ละคำ เป็นโอกาสที่ว่า กลุ่มเล็ก ๆ อย่างนี้ จะได้
ความเข้าใจที่ชัดเจน คือ สนทนาได้เต็มที่เลย จะเรื่องอะไรก็ได้
ทั้งหมด เพราะว่า ทุกเรื่องเป็นธรรมะ ที่คนส่วนใหญ่ไม่รู้และไม่
เข้าใจ ทุกคำเป็นคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงสิ่งที่มีจริง

ทั้งหมด แต่ว่าคนที่ฟังธรรมะไม่เข้าใจ คิดว่า ถึงเวลาไปฟังธรรมะ
ต้องอีกอย่างหนึ่ง และเขาคิดว่าเรื่องของธรรมะต้องเป็นเรื่องอื่น
ไม่ใช่เรื่องชีวิตประจำวัน!!

...แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงว่า ธรรมะคือสิ่งที่มีจริง ทุก
ขณะ ทุกอย่าง ที่พระองค์ตรัสรู้ แสดงว่าการตรัสรู้ของพระองค์ รู้
ความจริงถึงที่สุด ที่ใครก็กะเนไม่ได้เลย ประมาณไม่ได้ว่าตรัสรู้
ความจริงแค่ไหน ก็คิดว่าเพียงบางส่วน ตรงโน้นตรงนี้คงไม่ใช่
ธรรมะ ที่ฟังธรรมะต้องเป็นเรื่อนั้นเรื่อนี้ แต่ความจริงไม่ใช่!! สิ่งที่มี
จริงทั้งหมด เป็นธรรมะ!!

แค่นี้!! ต้องตั้งต้นใหม่ ตั้งต้นว่า สิ่งที่มีจริงตั้งแต่เกิดจนตาย จริง
ไหม? ถ้าจริงคือทั้งหมดนั้นแหละเป็นธรรมะ ที่ไม่เคยรู้เลยว่าเป็น
ธรรมะ แม้แต่ตรงนี้เองที่ต้องเข้าใจให้ถูกต้อง ตั้งแต่ก่อนฟัง สิ่งที่มี
จริงทั้งหมดเลย ไม่เว้นเลยสักอย่างเดียว เป็นธรรมะทั้งหมด!!

ให้รู้จริง ๆ ว่า ทุกอย่างเป็นสิ่งที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ไว้ ไม่มี
เรา ที่สำคัญที่สุดของการฟังธรรมะ สูงสุดก็คือ มันคงว่าไม่มีเรา!!
สิ่งที่มีนี้ ไม่ใช่เรา "เห็น" ก็ไม่ใช่เรา เพราะขณะเห็นเป็นเราเห็น แต่
ขณะไม่เห็น เราหายไปไหน? ก็ต้องไม่มี แต่พอมีอะไรเกิดขึ้น เรา
ได้ยิน พอคิดเกิดขึ้นก็ "เราคิด"...

...เพราะฉะนั้น ทุกอย่างเป็นสิ่งที่สามารถประจักษ์ได้ด้วยว่า
ทั้งหมดคำสอนของพระองค์ ไม่ใช่มาจากการแค่คิด แต่การ
ประจักษ์แจ้งเดี๋ยวนี้ทุกคำที่ทรงแสดงว่า พระองค์ได้ตรัสรู้ เห็น
เกิดขึ้นแล้วเห็นดับ สิ่งหนึ่งสิ่งใดมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นมี
ความดับไปเป็นธรรมดา สิ่งที่เกิดแล้วไม่ดับมีไหม? ถ้ามีความ
ว่าคนนั้นไม่รู้จักความจริง

"เห็น" ที่หัวหินดับไปหรือยัง? อยู่ไหน? เห็นตรงนั้นอยู่ไหน? (ท่าน
ถามถึงช่วงที่แวะรับประทานอาหารกลางวันร้านแม่หงษ์ หัวหิน
ก่อนเดินทางมาสนทนาธรรมที่นี่) เพราะฉะนั้น "เห็น" เดี่ยวนี้
เหมือนกันเลย แต่ไม่รู้!! คนที่ไม่รู้ กับ คนที่เป็นพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้า ห่างกันแค่ไหน? ประมาณไม่ได้เลย!!

เพราะฉะนั้น หนทางเดียวคือฟังแล้วรู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก
ขึ้น ไม่อย่างนั้นไม่รู้ว่าคุณตรัสรู้อะไร ได้แต่สอน ๆ แต่ว่าสอน
ทุกคำ ต้องไตร่ตรองว่า ไม่ใช่เพราะการเพียงแค่คิด แต่ตรัสรู้จริง ๆ
ขณะเกิดต้องรู้ ขณะดับก็รู้ แต่เกิดสืบทอดก็รู้ อาศัยอะไรก็รู้ ทุกอย่าง
หมด มากกว่าที่เราคิด!!

เพราะฉะนั้น พระธรรมที่ทรงแสดง พระองค์ตรัสด้วยพระปัญญา
คุณสูงสุด ตรัสรู้!! แต่คนอ่าน ไปเทียบได้ไหม? เพราะฉะนั้น กว่าจะ
เข้าใจคำที่ผู้มีปัญญาสูงสุดตรัสไว้ กับคำที่คนไปอ่าน จะเข้าใจ
เหมือนอย่างพระองค์ได้อย่างไร? เทียบไม่ได้เลย!!...

เพราะฉะนั้น ประมาทไม่ได้ ว่ามีโอกาสได้พบพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อได้เห็นความยาก ละเอียด ลึกซึ้ง ไม่เหมือนใคร คำของพระองค์ ไม่เหมือนใคร มีใครคนไหนที่จะบอกว่าขณะนี้ สิ่งที่กำลังปรากฏนี้ แหละเกิด-ดับ ถ้ามใครก็ไม่มีใครพูด เพราะเขาไม่ ประจักษ์แจ้ง เขาจะพูดได้อย่างไร แต่นี้ตรัสรู้แล้ว "ทรงแสดงความจริงให้ได้ ไตร่ตรอง" ใน "ขั้นการฟัง" ซึ่งเป็นการเพาะปลูกปัญญาให้เกิดขึ้น เจริญขึ้น จนกว่าสามารถที่จะรู้จริงอย่างที่พระองค์ได้ตรัสรู้ ไม่อย่างนั้นไม่มีประโยชน์ของการบำเพ็ญบารมีถึงความเป็นพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า ก็แค่รู้พระองค์เดียว นี่ให้คนอื่นรู้ได้ตั้งมากมาย

พิจารณา : กราบเรียนท่านอาจารย์ เมื่อที่ท่านอาจารย์กล่าวว่า สูงสุดของการ ฟังธรรมะให้เข้าใจก็คือ "ไม่มีเรา" ก็จะเรียนสนทนากับท่านอาจารย์ ว่า ในเมื่อเป็นสูงสุดของการฟังเข้าใจ แต่ท่านอาจารย์ก็มาเริ่มต้นว่า เป็นธรรมะไม่ใช่เรา เหมือนกับว่าเอาสิ่งที่ยากมากมาให้เริ่มต้น เข้าใจ

- ท่านอาจารย์ : เพราะฉะนั้น สูงสุดคืออะไร?
- พือรวรรณ : สูงสุดก็คือ ก็เข้าใจว่าเป็นธรรมะไม่ใช่เรา
- ท่านอาจารย์ : เพราะฉะนั้น ถ้าไม่มีการตั้งต้น จะถึงสูงสุดได้ไหม?
- พือรวรรณ : ไม่ได้
- ท่านอาจารย์ : ได้แค่พูดแต่ไม่ใช่แค่พูด จะ ประจักษ์ อย่างที่ได้ฟัง!! เพราะฉะนั้น ถ้าไม่มีการเริ่มต้นที่จะค่อย ๆ เข้าใจขึ้น แล้วจะไปถึงสูงสุดได้อย่างไร อยู่ที่ดินอย่างนี้แล้วจะไปถึงสูงสุดได้อย่างไร?
- พือรวรรณ : กราบท่านอาจารย์ นั้นหมายความว่า...
- ท่านอาจารย์ : ต้อง "เริ่มต้น" จาก "คำจริงทุกคำ" ตามลำดับขั้น ตั้งแต่คำว่า "ธรรมะคืออะไร?" เดียวนี้คืออะไร?
- พือรวรรณ : สิ่งที่มีจริง "เห็น" มีจริง
- ท่านอาจารย์ : เพราะฉะนั้น เดียวนี้ เริ่มรู้ว่าจริง ๆ เพราะเกิดขึ้น แต่ "ขณะเกิด" ไม่รู้!! เกิดแล้วก็ดับไป ก็ไม่รู้อีก แต่เริ่มฟังจากผู้ที่เราารู้ ค่อย ๆ พิจารณาว่าจริงหรือเปล่า? เพราะไม่ได้มีเห็นอยู่ตลอดเวลา "ได้ยิน"

ไม่ใช่ "เห็น" พอ "ได้ยิน" เกิด "เสียง" ปรากฏ "สิ่งที่ปรากฏทางตา" กับ "เห็น" ต้องไม่มี!! คนละขณะ!! เกิดพร้อมกันไม่ได้!!

พืชรพรรณ :

กราบเรียนท่านอาจารย์ เมื่อฟังไปก็ตั้งต้นเข้าใจได้ว่า ความจริงจริง ๆ แล้วคือ ไม่มีเรา มีแต่ธรรมะแต่ละลักษณะ เช่น เห็นขณะนี้ เกิดแล้วก็ดับ ได้ยินขณะนี้เกิดแล้วก็ดับ เรียนไปก็จะรู้ว่า การเห็น การได้ยิน เกิดตามเหตุปัจจัยมากมาย เช่น ต้องมีตาจึงเห็น ตาก็เกิดจากกรรม เรียนละเอียดก็จะรู้ความเป็นปัจจัยของความเป็นจริงที่กำลังมีกำลังปรากฏขณะนี้มากมาย

ท่านอาจารย์ :

เพื่อรู้ว่า "ไม่ใช่เรา"

พืชรพรรณ :

เมื่อเรียนละเอียดก็จะรู้ว่า หาเราได้ที่ไหน ในเมื่อไม่มีตาก็เห็นไม่ได้ ไม่มีสีกก็เห็นไม่ได้ แล้วตาก็ต้องมีปัจจัยให้เกิด เพราะฉะนั้น การเรียนละเอียด ธรรมะคือสิ่งที่จริง แล้วเป็นอนัตตา ก็สนทนากันเพื่อให้เป็นความมั่นคง

ท่านอาจารย์ :

เพื่อเข้าใจให้ถูกต้องยิ่งขึ้น จนกระทั่ง "สามารถ ประจักษ์แจ้งความจริง ได้" ว่าไม่มีเรา!! แค่ว่าพูดจะมีความหมายอะไร? พูดตามไปเท่านั้นเอง

พืชรพรรณ :

แค่ว่าพูดไม่มีความหมาย แต่การเริ่มต้นฟัง เข้าใจ เช่นนี้ จะเป็นปัจจัยให้...

ท่านอาจารย์ :

แต่ความเข้าใจจริง ๆ ไม่ใช่เพียงแค่ว่าพูด!! เพราะฉะนั้น เวลานี้ เข้าใจจริง ๆ หรือยัง? เห็นไหม?

พืชรพรรณ :

เพียงแค่ว่าพูดหรือฟัง แค่ว่าฟังก็ยากมาก ๆ แล้ว การที่จะเข้าใจแล้วรู้ตรง ก็ทราบว่าจะต้องเป็นปัญญาที่ต้องมั่นคงขึ้นฟังว่าเป็นธรรมะ

- ไม่ใช่เราจริง ๆ ปัญหาที่จะรู้ตรงถึงเกิดได้ แต่ท่านอาจารย์บอกว่า
นี่เพียงแค่ฟัง เพียงแค่ฟังก็ยากมาก ๆ แล้วค่ะท่านอาจารย์
- ท่านอาจารย์ :** เพราะฉะนั้น ถ้าไม่เริ่มจากยากมาก ค่อย ๆ เข้าใจขึ้น แล้วจะ ใน
ที่สุดคือไม่มีเรา ได้ไหม?
- พืธรวรรณ :** ไม่ได้ ก็ต้องเริ่มฟังเช่นนี้ ฟังไป เข้าใจไป สะสมไว้ สะสมไว้ กราบ
ขอบพระคุณค่ะ
- พล.ต.ต.ปรัชญชัย :** กราบเรียนท่านอาจารย์ครับ ผมก็ไม่ค่อยรู้เรื่องพระพุทธศาสนา
เท่าไร แต่ที่ผมฟังท่านพุทธทาสพูด เน้นเรื่องตัวกูของกูเยอะ
อยากเรียนถามอาจารย์ว่า ตัวกูของกูคืออะไรครับ และอีกอย่าง
หนึ่ง ที่บอกว่า ถ้าเป็นพุทธมามกะหรืออะไร ถือศีล ๕ ก็พอ ถ้าเป็น
เณรเป็นอะไรก็ศีล ๘ และถ้าเป็นพระสงฆ์ ก็ ๒๒๗ ที่นี้ ศีล ๕ จะ
ดับทุกข์ได้ไหม? เพราะว่า คนธรรมดาอย่างเรา เดี่ยวก็โมโห บางที
เสียของรัก ของมีค่า ก็เกิดทุกข์ บางคนก็ทุกข์แป๊บเดียว อยากเรียน
ถามอาจารย์ว่า จะทำอะไรให้เรา ไม่ยินดียินร้าย แล้วก็สงบเย็น
อะไรแบบนี้ครับ จะทำอะไรครับ

- ท่านอาจารย์ : ทุกคนคิดแบบนี้หมดเลย เริ่มจากความคิดว่า "ทำอะไร" ก่อน
"ทำได้ไหม?"
- พล.ต.ต.ปรัชญชัย : ยังทำไม่ได้ครับ
- ท่านอาจารย์ : เพราะฉะนั้น หมดปัญหาว່ว่าจะทำอะไร ใช่มั้ย?
- พล.ต.ต.ปรัชญชัย : ใช่ครับ จะมีวิธีอย่างไรครับ?
- ท่านอาจารย์ : ทั้งหมดนี้ เกิดจาก "ความไม่รู้" ใช่มั้ย?
- พล.ต.ต.ปรัชญชัย : ใช่ครับ
- ท่านอาจารย์ : เพราะฉะนั้น "ความไม่รู้" จะหมดไปได้ ด้วยอะไร?
- พล.ต.ต.ปรัชญชัย : ก็ฟัง ฟัง
- ท่านอาจารย์ : ด้วย "ความรู้"
- พล.ต.ต.ปรัชญชัย : ครับ ด้วยความรู้

- ท่านอาจารย์ : เพราะฉะนั้น การที่ได้ยินได้ฟังแล้วรู้!! นั่นต่างหาก ที่จะค่อย ๆ ทำให้ความเข้าใจของเราที่ว่า จะทำอะไร หมดไป นี่ปัญหาหนึ่งแล้ว จะทำอย่างไรนี้ ไม่มีใครทำได้!! ทำไมไม่ให้โกรธ ได้ไหม?
- พล.ต.ต.ปรัชญชัย : นั่นสิครับ จะทำอะไรครับ (หัวเราะกันครืน)
- ท่านอาจารย์ : นี่ค่ะ นี่ค่ะ พอถึง "จะทำอะไร" เรายังคิดว่า มีทางที่ "เราจะทำ"
- พล.ต.ต.ปรัชญชัย : ก็อย่างท่านพุทธทาสสอน...
- ท่านอาจารย์ : แต่พระพุทธรเจ้าตรัสกับพุทธทาสสอน นี่คนละเรื่อง!!

พล.ต.ต.ปรัชญชัย : ไม่รู้ครับ ผมไม่ได้... ผมก็อ่านหนังสือ

ท่านอาจารย์ : แต่ว่าเราไม่เคยพบพระพุทธเจ้า

พล.ต.ต.ปรัชญชัย : ไม่เคยพบครับ

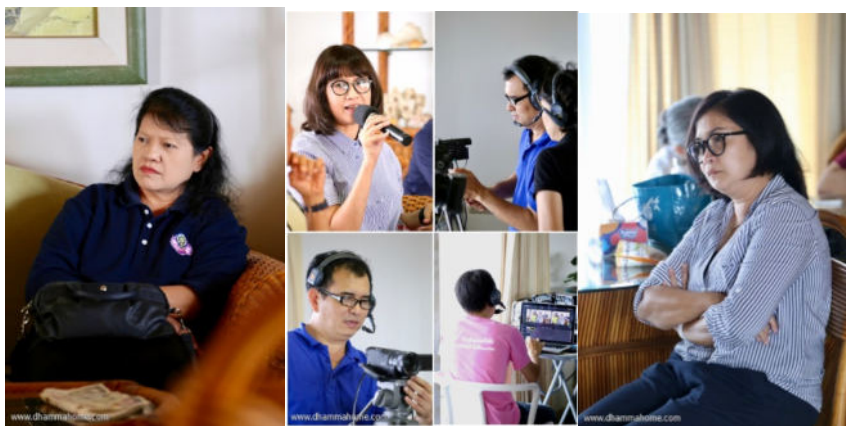
ท่านอาจารย์ : เพราะฉะนั้น ต่อไปนี้ เราจะรู้คำไหนเป็นคำของพระพุทธเจ้า และคำไหนเป็นคำของคนที่ไม่ใช่พระพุทธเจ้า จาก "การฟัง"

พล.ต.ต.ปรัชญชัย : ก็ไม่รู้ครับ มีพระบางองค์ ก็พุทธวจน กับบางองค์...

ท่านอาจารย์ : ไม่ว่ากัน ไม่ว่ากัน เพราะเขายังไม่รู้จักพระพุทธเจ้าเลย!!

พล.ต.ต.ปรัชญชัย : ก็ยังไม่มีใครรู้จักสักคน

ท่านอาจารย์ : ที่นี้ เราจะรู้จักพระพุทธเจ้า ก็ต่อเมื่อ "เราฟังคำของพระพุทธเจ้า" เราถึงจะรู้ว่า คำของใครเป็นคำของพระพุทธเจ้าและคำของใคร ไม่ใช่คำของพระพุทธเจ้า ถูกต้องไหม? ต่อเมื่อเรารู้ว่าคำสอนของพระพุทธเจ้า สอนอะไร? เราถึงจะรู้ได้ ว่าคำอื่นเป็นคำของพระพุทธเจ้า หรือไม่ใช่คำของพระพุทธเจ้า ถ้าเราไม่รู้จักคำของพระพุทธเจ้า เราไปตัดสินไม่ได้ ใช่ไหม?

แต่พอเรารู้ว่าพระพุทธเจ้าสอนอะไร เรารู้เลยว่า คนนี้สอนอย่างไร พระพุทธเจ้าสอนหรือเปล่า? หรือไม่ได้สอนอย่างที่พระพุทธเจ้าสอน เพราะฉะนั้น เราต้อง "ตัดความคิดของเรา" ออกไปเป็นเรื่องๆ เรื่องที่หนึ่ง "เรา" ทำอะไรได้ไหม? ทำอะไร ะ ได้ไหม?

พล.ต.ต.ปรัชญชัย : ทำได้ครับ

ท่านอาจารย์ : ถ้าไม่มีตา เห็นได้ไหม?

พล.ต.ต.ปรัชญชัย : เห็นไม่ได้

ท่านอาจารย์ : ทำ "เห็น" ล่ะ? เราทำได้นี้!!

พล.ต.ต.ปรัชญชัย : ทำเห็น? ไม่มีตา แต่ทำให้เห็น? ทำอย่างไรครับ?

ท่านอาจารย์ : ไม่มีตา แต่ทำให้เห็นได้ไหม?

พล.ต.ต.ปรัชญชัย : ไม่มีตา แล้วทำให้เห็น?

ท่านอาจารย์ : ได้ไหม?

พล.ต.ต.ปรัชญชัย : ก็นึก นึกได้ไหม?

ท่านอาจารย์ : ไม่ใช่ค่ะ นึกก็คือว่า ไม่ได้เห็น เรื่องตรง เรื่องจริง ไม่มีตา แล้วเราไป ทำให้เห็นได้ไหม?

พล.ต.ต.ปรัชญชัย : ไม่ได้ ใช่มั้ยครับ?

ท่านอาจารย์ : เพราะฉะนั้น มีใครทำอะไรได้หรือเปล่า? หรือว่ามีเหตุปัจจัยที่สิ่งนั้นจะเกิด จึงเกิดได้ เราอยากให้มีไฟตรงนี้ แต่เราไม่มีอะไรเลย แล้วไฟจะเกิดขึ้นได้ไหม?

พล.ต.ต.ปรัชญชัย : ไม่ได้

ท่านอาจารย์ : ไม่ได้!! เพราะฉะนั้น ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิด ต้องเกิดตามปัจจัย สิ่งนี้อาศัยทำให้เกิดขึ้น เกิดเองตามลำพังไม่ได้ นี่เรา "เริ่มฟังคำของพระพุทธเจ้า" ไม่มีใครมาบอกเรา มีแต่ว่าตัวกูของกูอยู่นั้นแหละ แต่ไม่มีใครเคยบอกเราเลย ว่าอะไรที่เป็นกู เป็นตัว เป็นเรา ใช่มั้ย? แต่ว่าพระพุทธเจ้าทรงแสดงโดยละเอียดยิ่งว่า ไม่มีเรา ไม่มีตัวตน ไม่มีสัตว์ ไม่มีบุคคล นี่คือ "คำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า"

เพราะฉะนั้น พอ "เริ่มเข้าใจ" คำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราถึงจะรู้ว่า คำของใครเป็นคำของพระพุทธเจ้า และคำของใครไม่ใช่คำของพระพุทธเจ้า ตอนนี้อยู่หรือยัง? แคฟังอย่างนี้ รู้ไหม? ว่าใครพูดคำของพระพุทธเจ้า และใครไม่ได้พูดคำของพระพุทธเจ้า?

พล.ต.ต.ปรัชญชัย :

ยังงง ๆ อยู่ครับ

ท่านอาจารย์ :

ตอนแรกจะเป็นอย่างนี้ทั้งหมดเลย งงมาก ๆ

พล.ต.ต.ปรัชญชัย :

งงครับ

ท่านอาจารย์ :

เพราะเราไม่เคยฟังคำของพระพุทธเจ้า

พล.ต.ต.ปรัชญชัย :

ครับ ไม่เคยครับ

ท่านอาจารย์ :

และคำของพระพุทธเจ้าแต่ละคำ พระปัญญาระดับไหน ที่ตรัสแล้วเรากำลัง "เริ่มที่จะได้ยิน ได้ฟัง" แต่ปัญญาของเรา กว่าจะตามปัญญาของพระพุทธเจ้าไป ที่จะเข้าใจคำนั้นถ่องแท้ ก็ต้องไตร่ตรองใช้ไหม?

พล.ต.ต.ปรัชญชัย :

ครับ ใช่ครับ

ท่านอาจารย์ :

เริ่มจากคำว่า สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ถ้าไม่มีปัจจัยที่เหมาะสมก็เกิดไม่ได้ นี่คำของพระพุทธเจ้า!!

พล.ต.ต.ปรัชญชัย :

ใช่ครับ

ท่านอาจารย์ :

ไม่ใช่ใครทำได้ เราทำได้ไหม?

พล.ต.ต.ปรัชญชัย :

ก็ไม่ทำครับ

ท่านอาจารย์ :

ไม่ใช่ไม่ทำ!! ทำได้ไหม?

พล.ต.ต.ปรัชญชัย :

ก็ทำไม่ได้ครับ

ท่านอาจารย์ :

อย่างนี้ละ เริ่มตรง เริ่มตรงกับความเป็นจริงแล้ว!! เพราะเหตุว่า "ไม่มีเรา" ฟังแล้วน่ากลัว ทั้ง ๆ ที่นั่งอยู่ตรงนี้!! แต่มีสิ่งที่มีจริง ๆ แต่

ละหนึ่ง แต่ละหนึ่ง แต่ละหนึ่ง รวมกัน มี "เห็น" หนึ่ง มี "ได้ยิน"
หนึ่ง เห็นเกิดแล้วดับ ไม่เหลือเราแล้วใช่ไหม?

พล.ต.ต.ปรัชญชัย :

ครับผม

ท่านอาจารย์ :

ได้ยิน ที่เคยคิดว่า "เราได้ยิน" ได้ยินหมดแล้ว (ดับแล้ว) ก็ไม่มีเรา
อีก เพราะฉะนั้น ทั้งวันมีแต่สิ่งที่เกิดขึ้น เริ่มตั้งแต่ครั้งแรกที่เกิดใน
โลกนี้เลย บังคับบัญชาไม่ได้ เลือกไม่ได้ เราจะเกิดที่ไหน เกิดกับพ่อ
แม่ พี่น้อง เพื่อนฝูง เลือกไม่ได้เลย แต่มีเหตุปัจจัย ที่จะให้แต่ละคน
เกิดแต่ละที่ เป็นแต่ละคน เป็นอนัตตา!!

..."อัตตา" หมายความว่าตัวตน เป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใด เทียง ไม่เกิด
ดับอย่างเดี๋ยวนี้ มองเห็นดอกไม้ก็เป็นดอกไม้ไป แต่ว่าคำของพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตรัสรู้ รู้ละเอียดจนกระทั่งว่า ถ้าไม่มารวมกัน ก็
ไม่มีอะไร แยกออกไป "แต่ละหนึ่ง" แยก "ได้ยิน" ออกไป แยก "ตา"
ออกไป แยก "หู" ออกไป แยก "คิด" ออกไป จะมีเราไหม? มีแต่สิ่ง
ที่เกิดดับเท่านั้น!!

แต่เพราะ "ความไม่รู้" และมารวมกัน ในสังสารวัฏเป็นอย่างนี้มา
นาน ไม่มีใครรู้เลยว่า มีปัจจัยที่จะเกิดก็เกิด ไม่มี "แข็ง" ได้ไหม?
แข็งอย่างนี้ กระทบแล้วก็แข็ง ไม่ให้มี ได้ไหม? ลองกระทบสัมผัส
สึคะ แล้วไม่ให้มีสิ่งที่แข็งปรากฏ ได้ไหม?...

พล.ต.ต.ปรีชญ์ชัย :

ท่านอาจารย์ :

อ้อ...ไม่ได้ครับ

ไม่ได้!! เห็นไหม? ไม่ให้มีแข็งไม่ได้ แล้วจะไม่ให้มีธาตุต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นเป็นแต่ละธาตุ ได้หรือ? เพราะฉะนั้น ธาตุที่ต่างกันเป็นสองธาตุ ก็คือ "ธาตุรู้" เกิดขึ้นต้องรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใด ทางหู ธาตุรู้ได้ยินเสียง เสียงไม่มีใครเคยได้ยินเลย ถ้าไม่มีธาตุรู้เกิดขึ้น แต่ธาตุรู้ที่มันเกิดได้ก็ต้องอาศัยหู รูปพิเศษที่สามารถกระทบเสียง ถ้าเสียงไม่กระทบหูได้ยินก็เกิดไม่ได้ ธาตุรู้ก็เกิดไม่ได้

แม้แต่ธาตุที่กำลังได้ยินเดี๋ยวนี้ ก็ต้องอาศัยปัจจัยเกิดขึ้น แคได้ยินแล้วดับ ให้ทำหน้าที่มากกว่านี้ไม่ได้ เพราะมีปัจจัยที่จะเพียงเกิดขึ้นได้ยินแล้วก็ดับไป ดับไปก็ไม่เกิดขึ้นอีกเลย ในสังสารวัฏ แคครั้งเดียวที่มีปัจจัยเกิดแล้วดับไป ไม่กลับมาอีกเลย

เพราะฉะนั้น หา "เรา" ไม่เจอเลย มีแต่ธรรมะทั้งหมด!! แต่ละหนึ่งแต่ละหนึ่ง แต่ละหนึ่ง เป็นธรรมะ เราเริ่มได้ยิน ได้ฟัง คำว่า "ธรรมะ" ซึ่งไม่เคยคิดมาก่อนเลยว่า ธรรมะก็คือทุกสิ่งที่มีเดี๋ยวนี้ทั้งนั้น เป็นธรรมดา แต่ไม่เคยรู้ว่า นั่นแหละ ไม่ใช่เรา ไม่ใช่สิ่งหนึ่งสิ่งใด ที่เที่ยง กระจัดกระจายแยกออกได้ พวงมาลัยนี้ พริบตาเดียวก็ไม่เหลือแล้ว ถ้าแยกออกไป เพราะมีอากาศธาตุแทรกคั่นอยู่ทุกรูป ที่ละเอียดมาก และแต่ละรูปเกิดเพราะปัจจัยอะไร พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้

เพราะฉะนั้น คำที่พระองค์ตรัสแล้ว ไม่มีทางที่ใครจะเปลี่ยนได้เลย
สักคำ เพราะทรงเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ตรัสรู้ความจริงถึง
ที่สุด!! และแสดงความจริงนี้ให้คนอื่นได้รู้ตาม แต่คนอื่นที่อ้างคำ
ของพระองค์แค่ธรรมะทั้งหลายเป็นอนัตตา ก็บอกว่า ตัวกูของกูไม่
มี ไปพูดสั้น ๆ อย่างนั้น แล้วเราจะรู้ได้อย่างไร นี่ตัวกู แล้วบอกว่า
ไม่มี ถ้าจะว่าไม่มีก็ต้องแสดงโดยละเอียดว่าไม่มีเพราะอะไร?

พล.ต.ต.ปรัชญ์ชัย :

ท่านอาจจะพูดยาว แต่ว่าผมพูดกันสั้น ๆ แต่ท่านอาจจะพูดไว้
เยอะเยอะ

ท่านอาจารย์ :

แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัส ๔๕ พรรษา ยาวกว่านี้ แล้วเราจะฟังคำของใคร? เพราะฉะนั้น ไม่มีคำของใคร ที่สามารถที่จะแสดงความจริงถึงที่สุดได้ ทรงอนุเคราะห์ให้เราได้ฟัง "คำ" ที่ทำให้เราเริ่มรู้จักความจริง ซึ่งทั้งหมดมาจากการตรัสรู้ ท่านที่กล่าวถึง ท่านตรัสรู้หรือเปล่า?

พล.ต.ต.ปรัชญชัย :

ไม่มีใครตรัสรู้ เพราะว่าพระพุทธเจ้าตรัสรู้องค์เดียว

ท่านอาจารย์ :

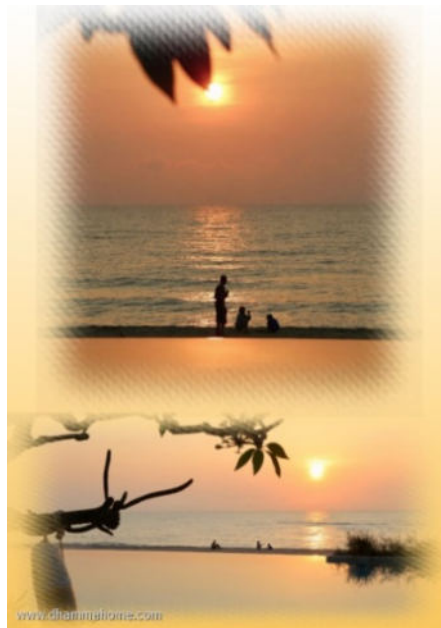
ทั้งหมดต้องมาจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ความจริง คำนี้ (คำว่าตรัสรู้) ไม่ใช่เฉพาะพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่หมายความว่าถึง ปัญญาที่เข้าใจคำจริงจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จนปัญญาเข้าใจขึ้น เข้าใจขึ้น ในแต่ละคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จนถึง การประจักษ์แจ้ง!!! เพราะฉะนั้น คำของท่านเหล่านั้นไม่ผิด เพราะเป็นคำของพระพุทธเจ้า

แต่ถ้าไม่ใช่คำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า รู้เลย ไม่ไปไหน อยู่ตรงนั้น ไม่ได้เกิดความรู้ความเข้าใจอะไรเลยทั้งสิ้น!!

...เพราะฉะนั้น เราจะไม่กล่าวถึงใครโดยเฉพาะ คนหนึ่ง คนใด แต่กล่าวถึง "คำ" ที่ได้ฟัง ว่า คำนั้น สามารถมีความลึกซึ้ง ที่จะช่วยให้คนอื่นได้ เข้าใจขึ้น เข้าใจขึ้น หรือเปล่า? เพราะว่า "ความไม่รู้" มากมายมหาศาล!! กว่าทั้งหมดความไม่รู้และการยึดถือว่าเป็นเราไปได้ ปัญญาต้องมหาศาลระดับไหน? เพราะเคยยึดถือ ทั้งสภาพรู้ นามธรรม "สภาพรู้ทั้งหมด" ใช้คำว่า "นามธรรม" สภาพที่มีจริงแต่

ไม่รู้ ทั้งหมดเป็น "รูปธรรม" สองอย่าง โลกไหน ๆ ก็มีแค่สองอย่าง
พระอาทิตย์ พระจันทร์ จักรวาลอะไร ก็แค่สองอย่าง...

พล.ต.ต.ปรีชัญชัย :

ท่านอาจารย์ :

แล้วเราจะดับทุกข์อย่างไรครับ

"เรา" มาแล้ว ผิด!! เพราะฉะนั้น ฟังถูกมานิดหนึ่ง กลับไปผิดอีก
เพราะการยึดถือว่า "เรา" หนาแน่นมาก จนกว่าจะเข้าใจมันคง
ตั้งแต่เริ่มว่า ไม่มีเรา ที่โกรธเพราะไม่รู้ ที่ติดข้องเพราะไม่รู้
เพราะฉะนั้น จะไม่โกรธก็เพราะรู้ ไม่ใช่เพราะเราทำ เราทำไม่ได้!!
แต่ต้องมีความเข้าใจระดับไหนถึงจะไม่โกรธ เพราะว่าความไม่รู้
มากมายมหาศาล ทำให้เกิดอกุศลประเภทต่าง ๆ เป็นกิเลสต่าง ๆ
มากมายมหาศาล แล้วจะดับอะไรก่อน? เราต้องรู้ด้วย ดับทีเดียว
หมดไม่ได้!!

ด้วยเหตุนี้ เราพูดถึงคำว่า พระอรหันต์ สูงสุดเลย แต่ก่อนเป็นพระ
อรหันต์ เป็นพระอรหันต์ไม่ได้ ถ้ายังเป็นปุถุชนคนธรรมดา ใช่ไหม?
กิเลสมาก ต้องดับกิเลสตามลำดับขั้น ถ้าเริ่ม ค่อย ๆ เข้าใจธรรมะ
ดับกิเลสแรก คือ "ความเห็นผิด" ที่ "ยึดถือว่าเป็นเรา" เห็นไหม? ว่า
เป็นเรามาทั้งวันทั้งคืน ฟังธรรมะก็เป็นเราฟัง จนกว่าสามารถที่จะ
"ดับความเป็นเรา" ได้ จึงจะดับกิเลสอื่นได้

อย่าง "ความโกรธ" ยังดับไม่ได้ ต้องดับความไม่ใช้เราก่อน!! ถ้ารู้ว่าไม่ใช้เรามากขึ้น มากขึ้น ก็เลสก็ลดลงไปตามลำดับ แต่ถ้าทราบใดที่ยังเป็นเรา ดับกิเลสไม่ได้!! ไปถามคนอื่นเขาก็แนะนำวิธีของเขา ให้นับหนึ่งถึงสิบ คนโน้นบอกให้คิดอย่างนี้ คนนี้บอกให้คิดอย่างนั้น แต่เขาไม่ใช่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เดี่ยวก็โกรธอีก เดี่ยวก็โกรธอีก!! ชาตินี้คิดว่าโกรธน้อย ชาติน้ำโกรธอีกก็ได้ ไม่สิ้นสุด!! แต่คำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้เข้าใจความจริง ใช้คำว่าดับ คือ ไม่เกิดอีกเลย!! แล้วเราจะเป็นอย่างนั้นได้ไหม? ถ้ามีเรา ถ้ายังมีเขา วันนี้ไม่โกรธ เดือนนี้ไม่โกรธ ประเดี๋ยวก็โกรธก็ได้ แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมะถึงการดับกิเลสหมด ไม่เหลืออีกเลย ดับคือดับ เหมือนเห็นเตี้ยนี้ ดับแล้ว ไม่กลับมาอีกเลยในสังสารวัฏ แต่มีเหตุปัจจัยให้เห็นเกิดอีกได้ เพราะมีปัจจัยที่จะเห็น แต่เมื่อไม่มีปัจจัยที่จะเป็นเรา เพราะเข้าใจจริง ๆ แต่ละคำ ว่าเป็นธรรมะแต่ละอย่าง พอดับความเป็นเราได้ จะเห็นว่าเป็นเราอีกไม่ได้เลย แต่รู้ว่าใคร เพราะว่าร่วม ๆ กันแล้วก็สมมุติเรียกธรรมะนั้น ๆ ว่าเป็นชื่อต่าง ๆ แต่ความจริงก็เป็นธาตุ ซึ่งกำลังเกิดดับอยู่ทุกขณะ!!

พล.ต.ต.ปรัชญชัย :

เพราะฉะนั้น ถ้าทุกคนมีความคิด ความเข้าใจ แล้วก็สามารถที่จะเห็นธรรม ก็คือ หยุดคิดว่าเป็นตัวเรา หยุดคิดว่าเป็นตัวเราได้ แบบว่า เกิดดับอย่างที่ท่านอาจารย์บอก แล้วก็สามารถที่จะ อะไรละ คือไม่ใช่เรา คือมันเกิดแล้วก็ดับไป ก็จะช่วยให้เราพ้นทุกข์ได้เร็วไหม?

ท่านอาจารย์ :

ไม่ใช่!! นี่หวัง!!!

พล.ต.ต.ปรัชญชัย :

เรารู้แล้ว (หัวเราะ) ผมใช้คำว่าเรา

- ท่านอาจารย์ : เพราะฉะนั้น จะเห็นความลึก ฟังเท่าไรก็เป็นเรา ถ้าปัญญาไม่ถึงระดับที่จะละความเป็นเรา
- พล.ต.ต.ปรัชญชัย : หรือครับ? คือผมยังเห็นคนหรือยังเห็นข่าว แล้วยังผมทำงานอยู่กับคนด้วย มีแต่ปัญหา
- ท่านอาจารย์ : ถูกต้อง
- พล.ต.ต.ปรัชญชัย : ปัญหา ก็เลยทั้งนั้น ไม่ว่าจะปล้นเขา ฆ่าเขา โกงเขา ปัญหาคนทั้งนั้นเลย ที่นี้ มามองที่ตัว ก็ยังมีอารมณ์ เวลาลูกน้องนั้นบ้าง อะไรบ้าง ก็โกรธบ้าง หัวเราะบ้าง อะไรอย่างนี้ มีทั้งทุกข์ทั้งสุขอยู่ในชีวิตประจำวัน
- ท่านอาจารย์ : แต่อย่าลืม พูดถึงทุกข์สุข ทุกข์เป็นทุกข์ สุขเป็นสุข ไม่ใช่เรา!! เดี่ยวมี เดี่ยวไม่มี แปลว่า เกิด-ดับ!!
- พล.ต.ต.ปรัชญชัย : นั่นสิครับ ใช่ครับ เพราะวัน ๆ หนึ่ง หลายอารมณ์เหลือเกิน
- ท่านอาจารย์ : แต่ยังเป็น "เรา" ที่ "รู้" ตรงนี้ต่างหาก ที่ละยาก เพราะสะสมมานาน!!
- พล.ต.ต.ปรัชญชัย : ใช่ครับ ใช่ครับ จะต้องทำอย่างไร? เพราะผมก็...
- ท่านอาจารย์ : นี่ ถ้าจะต้องทำอย่างไร? แปลว่า การฟังของเรายังไม่พอ ที่จะรู้ว่าทำไม่ได้!! ต้อง "มีปัจจัย" จึงจะเกิดขึ้น ทุกอย่าง ปัญญาก็ต้องมีปัจจัย ถ้าเราไม่มีการสนทนาธรรม เราจะ "เข้าใจ" ไหม? เราก้ (ไม่รู้) เหมือนเดิม ใช่ไหม? แต่พอมีคำต่าง ๆ จากคำที่เราได้ฟัง "เริ่มคิด" จริงหรือเปล่า? ไม่ใช่ให้เชื่อเลย จริงไหม? นี่ต่างหาก ที่เริ่มรู้ว่า อะไรถูก อะไรผิด!!!

..."สัมมา" เห็นชอบตามความเป็นจริงของสิ่งนั้น อย่าง "แข็ง" อย่างไม่รู้ใครกำลังกระทบ แต่มีธาตุรู้เกิดขึ้นรู้ว่า นี่แข็ง รู้ลักษณะที่แข็ง สองอย่างนี้ต่างกัน เราอยู่ไหน? ก็เป็นธาตุรู้ กับ ธาตุไม่รู้ ที่เกิดดับอยู่ตลอดเวลา แล้วปัญญาต้องประจักษ์แจ้งอย่างนั้นด้วย แต่ "ต้องเริ่ม" กว่าเราจะไปจบมหาวิทยาลัยได้ เราก็ต้องเริ่ม ก ไก่ ข ไข่ ก่อน ใช่ไหม? นี่ "เรากำลังเริ่มฟังคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า" และเทียบได้ว่า "คำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องไม่เหมือนกับคำของคนอื่น" ต่างกันลิบ!!

คำที่ทำให้เราเข้าใจ แต่ต้องมั่นคงทุกคำ "ธรรมะคือสิ่งที่มีจริง" แค่นี้ ก็ปฏิเสธคำว่า "เรา" แล้ว เห็นมีจริง เมื่อเกิด ไม่เกิดไม่เห็น ไม่ใช่เรา ไม่มีตัวตนที่จะไปทำอะไรได้เลย เพราะคิดก็เกิดคิด เราไม่รู้ว่าจะคิดเมื่อไหร่ แต่มีปัจจัยที่จะคิดอย่างไร แต่ละคน ตามการสะสม ฟังจนกระทั่งเข้าใจว่า มีแต่ธรรมะ ไม่ใช่เรา นี่คือ ปริยตีหมายความว่า รอบรู้ในคำ ที่เป็นคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกคำ!!!

ก่อนที่ปัญญาอีกระดับหนึ่ง ไม่ใช่แค่คิด!! แต่เข้าใจสิ่งที่กำลังมี!!! เห็นไหม? พุดถึง "เห็น" เขาเข้าใจธาตุรู้เลย และ "เห็น" ก็คือธาตุที่ไม่มีรูปใด ๆ เจือปนเลย แต่กำลังเห็น เห็นแค่นั้นแล้วดับ นี่คะ เริ่มเข้าใจความเป็นธาตุของแต่ละธาตุ...

...เพราะฉะนั้น ธรรมะเป็นเรื่องละเอียด ไม่ใช่เป็นเรื่องที่เราเรียนปริเฉทหนึ่ง ปริเฉทสอง จบแล้ว แต่เราไม่รู้ว่ "เดี๋ยวนี" คือสิ่งที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัส ๔๕ พรรษา โดยประการทั้งปวง ช้าแล้วช้าอีก กับคนนี้ก็ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ กับคนโน้นก็ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ยืนที่ริมฝั่งแม่น้ำคงคา เห็นขอนไม้ลอยมา ก็ทรงแสดงความจริงของสิ่งที่มี ในชีวิตประจำวัน!!!

เพราะฉะนั้น เราข้ามชีวิตประจำวัน เราจะไปรู้อื่น ตามไปเถอะ!! เหมือนไล่ตามเงา ไม่มีทางรู้!! แต่ว่า ถ้ารู้เมื่อไหร่ ว่า สามารถเข้าใจ "เดี๋ยวนี" "หนึ่งละ" ที่มีเดี๋ยวนี!! แล้วจะเข้าใจได้ ไม่มีใครไปทำให้มาเข้าใจตรงนั้นเลย แต่ การฟังทั้งหมดที่ได้ฟังมาแล้ว ค่อย ๆ เริ่มรู้ว่าที่ฟังทั้งหมด กำลังฟังเรื่องสิ่งที่มีเดี๋ยวนีเลย ซึ่งถูกปกปิดไว้ ไม่เคยได้ยินได้ฟังมาก่อนเลย!!...

เพราะฉะนั้น ได้ยินได้ฟังแล้ว ก็ยังไม่รู้จัก "ตัวจริง ๆ " กระทบแล้วเห็นแล้วก็ยังไม่รู้จัก เพราะว่า ไม่ได้ฟังคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะฉะนั้น "เห็น" ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ให้ไปคอยดูเห็น เมื่อไหร่จะเกิดเห็น "เดี๋ยวนี" ต่างหากที่กำลังเห็น เริ่มเข้าใจธาตุรู้หรือเปล่า?...

...เพราะฉะนั้น ไม่ต้องไปแสวงหาธรรมะเลย ทุกอย่างที่มี เป็นธรรมะทั้งหมด เพราะฉะนั้น ไม่ต้องต่างหาก!! แล้วใครรู้? ผู้เดียว ที่บำเพ็ญพระบารมี ตรัสรู้ยิ่งกว่าใครทั้งสิ้น คือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า คำของพระองค์ทุกคำ อนุเคราะห์คนที่ไม่รู้ ให้รู้!!

เพราะฉะนั้น เกิดมาเป็นมนุษย์ ไม่ง่าย เป็นสัตว์เดรัจฉานเยอะแยะมด ปลวก ช้าง วัว ควาย ไช้ไหม? แต่ เป็นมนุษย์ แต่มนุษย์ที่ไม่มีปัญญา ก็เยอะ มนุษย์ที่สามารถเข้าใจได้ แต่ไม่มีโอกาสได้ฟัง ก็มาก เพราะฉะนั้น โอกาสที่ประเสริฐที่สุดในชีวิต จะสั้นหรือจะยาว มากน้อยแค่ไหน ก็คือ ขณะที่เข้าใจธรรมะ

เพราะอย่างอื่น แค่ปรากฏแล้วก็ไม่มี ปรากฏแล้วก็ไม่มี เหมือนเราเป็นเจ้าของทุกสิ่งทุกอย่าง ไหน? ตายแล้ว ของใคร? ยังไปคิดว่า เป็นของเราหรือ? เพราะฉะนั้น มีเมื่อคิด แต่ว่าความจริง ไหนละสมบัติ? ตายเดี๋ยวนี้ก็คือ ไหนละสมบัติของฉัน? ฉันก็ไม่มี จบสิ้นความเป็นบุคคลนี้ อะไร ๆ ก็ไม่เหลือ! แล้วก็เป็นอย่างนี้มาทุกชาติ!! แล้วก็ติดข้องอยู่ทุกชาติ!! จนกว่าจะมีโอกาสได้ฟังคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า!!!

แต่เราก็บังคับใครไม่ได้เลย ใครจะฟัง ใครจะไม่ฟัง ใครจะฟังคนโน้น คนนี้ คำนั้น คำนี้ แต่ละคนก็สะสมมาหลากหลายมาก

ไม่อย่างนั้นไม่มีลัทธิต่าง ๆ ไม่มีศาสดาต่าง ๆ แต่ว่า คนที่ฟังแล้ว
ไม่ใช่ทำให้เชื่อ ไม่ใช่ว่าเขาเป็นอาจารย์ แล้วก็เชื่อ แต่คำของใคร
ทั้งหมด คำไหนเป็นคำจริง?...

www.dhammadhome.com

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขออนุโมทนาในกุศลศรัทธาของท่านเจ้าภาพ คุณขจีรัตน์ แก้วทานัง และคุณกุสุมา โกมลภิติ
เจ้าของบ้านที่เอื้อเฟื้อสถานที่สำหรับการสนทนาธรรมในครั้งนี้
และขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุกท่านครับ

